

Υπόμνημα αρ. 21

Βρατσάλης Κ., Καϊλα Μ., (2003): *Εκπαιδευτικοί, Πολιτισμοί και Ευρωπαϊκά Έθνο-κράτη*

Στο κείμενο αναπτύσσεται η άποψη ότι στην αναδιοργάνωση του ευρωπαϊκού χώρου τα τελευταία χρόνια, ο ρόλος των γνώσεων ενδυναμώνεται όσον αφορά τη συγκρότηση των διαφόρων μορφών υποκειμενικότητας αλλά και σε σχέση με τις προσπάθειες ομογενοποίησης αυτού του ευρωπαϊκού χώρου. Με αυτήν την έννοια, η εκπαίδευση τίθεται συχνά στο επίκεντρο των ευρωπαϊκών πολιτικών και εμφανίζουν ιδιαίτερα μεγάλο ενδιαφέρον τα ζητήματα που αφορούν στα θέματα των πολιτισμών των λαών του ευρωπαϊκού χώρου.

Εξετάζονται δύο βασικές αντιλήψεις στα θέματα του πολιτισμού, αυτές του φιλελευθερισμού και του κοινοτισμού και υποστηρίζεται η άποψη ότι οι αντιλήψεις αυτές τελικά ξεκινούν από μια κοινή θέση για τον πολιτισμό σαν κάτι που διαθέτει διαχρονικές αξίες, σαν κάτι που έχει μια «ουσία». Η κριτική που ασκείται από τη σκοπιά που αντιλαμβάνεται τον πολιτισμό ως ένα οργανικό σύνολο σχέσεων των ανθρώπων με τα πολιτισμικά αγαθά –σκοπιά που υιοθετείται στο κείμενο–, επισημαίνει ότι η αποφυγή αυτών των δύο παραπάνω λογικών δεν θα πρέπει να μας ωθήσει σε μια ευρωκεντρική αντίληψη για τον πολιτισμό και σε μια μυθοποίηση του ρόλου των γνώσεων. Μια τέτοια ευρωκεντρική αντίληψη θεωρείται ότι θα αναπαρήγαγε τα ίδια προβλήματα αποκλεισμού ή αφομοίωσης των υποκειμένων από την εκάστοτε κυρίαρχη μορφή πολιτισμού που παράγουν οι δύο προαναφερθείσες αντιλήψεις.

Στο πλαίσιο αυτής της τοποθέτησης υπογραμμίζεται η σημασία που θα πρέπει να δοθεί στην επιμόρφωση των ευρωπαίων εκπαιδευτικών και κυρίως στην προσπάθεια κριτικής προσέγγισης των γνώσεων στις διδακτικές πρακτικές που εφαρμόζονται στα σχολεία, ως προσέγγισης που αντιμετωπίζει κριτικά τις εξουσιαστικές σχέσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία, ενόψει μιας νέας πραγματικότητας που εμφανίζεται πλέον στα σχολεία των ευρωπαϊκών κυρίως χωρών, αυτή της πολυεθνικής και πολυπολιτισμικής τους σύνθεσης.